

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سہ ماہی

ماہنامہ
مہار تھوڑم زشد نوید

جناب آقای قاسمی مدیر عامل محترم بانک پاسارگاد
جناب آقای پرویزیان مدیر عامل محترم بانک پارسیان
جناب آقای خورسندیان مدیر عامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای دولت آبادی مدیر عامل محترم بانک ملت
جناب آقای اخلاقی فیض آثار مدیر عامل محترم بانک تجارت
جناب آقای معرفت مدیر عامل محترم بانک سامان
جناب آقای الله گانی مدیر عامل محترم بانک رفاه کارگران
جناب آقای ابراهیمی مدیر عامل محترم بانک سپه
جناب آقای ایمانی مدیر عامل محترم بانک صادرات ایران
جناب آقای پورسعید مدیر عامل محترم بانک ایران زمین
جناب آقای فهمی مدیر عامل محترم بانک گردشگری
جناب آقای حسین زاده مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه رسالت
جناب آقای شمسی نژاد مدیر عامل محترم بانک قرض الحسنه مهر ایران
مدیر عامل محترم بانک دی
جناب آقای مطهری مطلق رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی توسعه
جناب آقای جوادی مدیر عامل محترم بانک خاورمیانه
جناب آقای احمدی مدیر عامل محترم بانک شهر
مدیر عامل محترم بانک مسکن
جناب آقای بلگوری مدیر عامل محترم بانک اقتصاد نوین
جناب آقای کشوری رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی کاسپین
مدیر عامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای شیخ حسینی مدیر عامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای قضایی پاکدهی مدیر عامل محترم بانک مشترک ایران - ونزوئلا
جناب آقای تقوی نژاد رئیس محترم هیأت سرپرستی موسسه اعتباری غیربانکی نور
جناب آقای بهاروندی مدیر عامل محترم بانک کارآفرین
جناب آقای شیرینی مدیر عامل محترم شرکت دولتی پست بانک
مدیر عامل محترم بانک سینا
مدیر عامل محترم بانک آینده
جناب آقای جوادی مدیر عامل محترم موسسه اعتباری غیربانکی ملل
مدیر عامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای فرخ نژاد مدیر عامل محترم بانک کشاورزی
جناب آقای قدمی مدیر عامل محترم بانک سرمایه

با سلام و احترام؛

با توجه به استقبال گسترده بانک‌ها و بنگاه‌های تولیدی از اوراق گام جهت تامین مالی سرمایه‌دردر گردش تولید و اخذ نظرات و پیشنهادهای واصله از شبکه بانکی، دستگاه‌های اجرایی و فعالان اقتصادی، ارتقای دستورالعمل و افزایش کارایی این ابزار در دستور کار بانک مرکزی قرار گرفت و دستورالعمل اصلاحی ناظر بر صدور اوراق گام و ضوابط مدیریت اوراق در ارکان بانک مرکزی به تصویب رسید.

در اصلاحیه دستورالعمل مذکور، ضمن حفظ چارچوب کلی ضوابط قبلی، با هدف افزایش کارایی ابزار در خصوص تامین مالی و گردش بیشتر اوراق در زنجیره‌های تولید و ممانعت از تنزیل زود هنگام اوراق، ایجاد امکان ابطال اوراق و انتقال آن در زنجیره بابت پرداخت مالیات و بیمه و نظایر آن و همچنین امکان انجام خرید دین اوراق، تغییراتی در ضوابط و مقررات اوراق گام صورت پذیرفته است. اهم تغییرات دستورالعمل، به شرح زیر است:

۱. ممنوعیت تنزیل و انتقال اوراق به بازار سرمایه توسط اولین متقاضی،
۲. تعیین سقف مجاز تنزیل اوراق حداکثر ۲۵ درصد مبلغ اوراق،
۳. الزام موسسات اعتباری عامل به رعایت ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام،
۴. امکان ابطال اوراق گام در صورت تقاضای متقاضی،
۵. اصلاح تعریف اصطلاحات «اوراق گام»، «متعهد» و «متقاضی»،
۶. امکان استفاده از گام به منظور پرداخت بدهی مالیاتی، حق بیمه تامین اجتماعی و حقوق دولتی در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام،
۷. افزایش دوره ممنوعیت صدور اوراق گام در صورت عدم ایفای تعهد بانک در قبال دارندگان اوراق در سررسید.

همچنین ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام موضوع ماده (۱۷) دستورالعمل مذکور که با اهداف مقرر در دستورالعمل جدید از جمله افزایش کارایی ابزار در خصوص تامین مالی و گردش بیشتر اوراق در زنجیره‌های تولید و جلوگیری از تنزیل زود هنگام اوراق، نحوه انتقال آن در زنجیره بابت پرداخت مالیات و بیمه و نظایر آن نیز در ارکان بانک مورد تصویب قرار گرفت.

شایان ذکر است با توجه به اصلاح دستورالعمل اوراق گام و ضوابط کنترل و مدیریت تدوین شده در خصوص اوراق گام، «دستورالعمل ناظر بر اوراق گام» پس از طی یک هفته از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا می‌باشد و از آن تاریخ، دستورالعمل اخیر جایگزین مصوبات جلسات شماره یک هزار و دویست و هشتاد و سومین مورخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۵ و یک هزار و سیصد و چهل و نهمین مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ و یک هزار و سیصد و سی و دومین مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۱۶ شورای محترم پول و اعتبار می‌گردد. همچنین از تاریخ این ابلاغ، شیوه‌نامه اجرایی اوراق گام مصوب سیزدهمین جلسه کمیسیون پولی و اعتباری مورخ ۱۴۰۱/۰۵/۱۲ که به منظور رفع ابهام مواد دستورالعمل قبلی اوراق گام تدوین شده بود، ملغی می‌گردد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل عملیات پولی و اعتباری

« اداره تامین مالی زنجیره تولید »

دستورالعمل ناظر بر گواهی اعتبار مولد (گام)

اسفند ماه ۱۴۰۱

بنام خدا

دستورالعمل ناظر بر گواهی اعتبار مولد (گام)

شورای پول و اعتبار در یک هزار و سیصد و پنجاه و پنجمین جلسه مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۷ به استناد ماده (۱۱) قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۸ تیرماه ۱۳۵۱ در چارچوب سیاست اعتباری مبتنی بر توسعه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید با هدف افزایش کارایی روش‌های تامین مالی، «دستورالعمل ناظر بر گواهی اعتبار مولد (گام)» را که از این پس به اختصار دستورالعمل نامیده می‌شود، در ۱۹ ماده و ۱۵ تبصره به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱- در این دستورالعمل، عناوین زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌روند :

۱- **بانک مرکزی :** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران .

۲- **موسسه اعتباری عامل :** بانک یا موسسه اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی که به درخواست متعهد، نسبت به صدور اوراق گام و بازپرداخت مبلغ اسمی آن در سررسید اقدام می‌نماید .

۳- **متعهد :** شخص حقوقی که بابت تامین سرمایه در گردش جهت خرید کالا و خدمت، از موسسه اعتباری تقاضای صدور گام می‌نماید .

۴- **متقاضی :** شخص حقیقی یا حقوقی که بابت مطالبات خود، گام را دریافت می‌کند .

۵- **اوراق گام :** اوراقی است که نشان دهنده بدهی قطعی متعهد به متقاضی است و بر مبنای عقد ضمان به عاملیت و ضمانت موسسه اعتباری صادر می‌گردد .

۶- **سامانه :** سامانه صدور و مدیریت اوراق گام در بازار پول .

۷- **سقف ضمانت :** حداکثر میزان مجاز ضمانت اوراق گام برای موسسه اعتباری عامل که توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

۸- **سقف اعتباری :** حداکثر میزان اوراق گام قابل صدور برای متعهد که توسط بانک مرکزی تعیین می‌شود.

۹- **ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام :** ضوابطی است که با هدف کنترل و مدیریت اوراق گام در تمام فرآیندهای مرتبط و افزایش کارایی آن، توسط بانک مرکزی تهیه و به موسسات اعتباری ابلاغ می‌شود.

ماده ۲- بانک مرکزی به منظور کمک به بهبود روش‌های تأمین سرمایه در گردش ظرف مدت ۲ ماه اقدام به راه‌اندازی سامانه جهت صدور و مدیریت اوراق گام در بازار پول می‌نماید.

ماده ۳- اوراق گام دارای ویژگی‌های زیر است:

۱- با نام ؛

۲- غیر کاغذی ؛

۳- بدون کوپن سود ؛

۴- در قطعات استاندارد شده با ارزش اسمی یک میلیون ریال ؛

۵- با سررسیدهای حداقل یک ماه و حداکثر تا ۱۲ ماه (در پایان هر ماه) ؛

ماده ۴- اوراق گام براساس ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام (ابلاغی بانک مرکزی)، توسط موسسه اعتباری عامل در سامانه گام صادر می‌شود و متقاضی امکان نگهداری تا سررسید، انتقال در شبکه بانکی با قیمت اسمی (تا سررسید) و انتقال به بازار سرمایه یا خرید دین طبق ماده (۵) را دارد.

تبصره ۱- اوراق قابل معامله در بازار سرمایه در چارچوب ضوابط بازار مذکور است.

تبصره ۲- اوراق پس از انتقال به بازار سرمایه، قابل انتقال در شبکه بانکی نیست.

ماده ۵- اشخاص حقوقی (غیر از بانکها و موسسات اعتباری) می‌توانند اوراق گام را از دارنده آن در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام و سایر ضوابط و مقررات مربوطه، خرید دین نمایند.

ماده ۶- سقف اعتباری هر متعهد معادل ۲۰۰ درصد از فروش سال آخر بر مبنای صورت‌های مالی حسابرسی شده پس از کسر مانده تسهیلات مرتبط با تأمین مالی سرمایه در گردش و تعهدات ناشی از اوراق گام قبلی منتشره نزد شبکه بانکی منوط به استعلام صورتحساب الکترونیکی و انتقال در زنجیره تأمین، تعیین می‌گردد.

ماده ۷- موسسه اعتباری عامل موظف است پیش از صدور و انتقال اوراق گام، از موارد زیر در حد عرف بانکداری اطمینان حاصل نماید :

۱- صوری نبودن موضوع معامله و احراز صدق آن ؛

۲- مرتبط و متناسب بودن موضوع معامله با زمینه فعالیت متعهد و متقاضی ؛

ماده ۸- پس از دریافت درخواست متعهد، موسسه اعتباری عامل موظف است نسبت به اعتبارسنجی متعهد در چارچوب مقررات مربوط اقدام و در صورت موافقت با صدور اوراق گام، وثایق و تضامین کافی را اخذ نماید.

تبصره ۱- موسسه اعتباری عامل موظف است کلیه عملیات اوراق گام را در سامانه گام ثبت نماید.

تبصره ۲- موسسه اعتباری عامل موظف است نسبت به اخذ شماره منحصر به فرد از سامانه گام و ثبت اطلاعات تکمیلی در سامانه سمات اقدام نماید.

تبصره ۳- نرخ کارمزد اوراق گام توسط بانک مرکزی تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۴- موسسه اعتباری عامل بایستی قبل از صدور اوراق گام، حق برداشت از کلیه حساب‌های متعهد نزد آن بانک را در صورت عدم ایفای تعهدات در سررسید اخذ نماید.

ماده ۹- متعهد مکلف است برای استفاده از اعتبار تأیید شده خود توسط موسسه اعتباری عامل جهت صدور اوراق گام، تقاضای خود را به همراه معرفی متقاضی و مدارک مثبت حسب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام به موسسه اعتباری عامل دارای مجوز صدور اوراق گام، ارائه نماید.

تبصره - خرید دین موضوع ماده (۵) نیازمند ارائه مدارک مثبت نمی‌باشد.

ماده ۱۰- پس از موافقت موسسه اعتباری عامل، اوراق گام از طریق سامانه گام به نام متقاضی صادر می‌گردد.

تبصره ۱- متقاضی می‌تواند در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام، اوراق گام را به منظور پرداخت دیون از جمله بدهی مالیاتی، حق بیمه تأمین اجتماعی و حقوق دولتی منتقل نماید.

تبصره ۲- عملیات خرید دین موضوع ماده (۵) صرفاً توسط موسسه اعتباری عامل و ثبت در سامانه گام صورت پذیرد.

تبصره ۳- در چارچوب ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام، اوراق گام در حلقه اول زنجیره تولید قابل تنزیل نمی‌باشد و سقف مجاز تنزیل اوراق حداکثر ۲۵٪ مبلغ اوراق مزبور است.

ماده ۱۱- متعهد مکلف است در سررسید اوراق گام، نسبت به ایفای تعهد خود (تأمین وجه اوراق گام صادره برای متقاضی) به موسسه اعتباری عامل اقدام نماید.

ماده ۱۲- در صورت عدم ایفای تعهد توسط متعهد، موسسه اعتباری عامل موظف است ضمن انجام اقدامات لازم جهت وصول مطالبات خود از متعهد اعم از اجرایی نمودن وثایق یا تضامین نسبت به اقدامات ذیل مبادرت ورزد :

۱- مطالبات مذکور را به اقلام بالای خط ترازنامه خود و به سرفصل بدهکاران بابت گواهی اعتبار مولد (گام) پرداخت شده به تفکیک دولتی و غیردولتی انتقال دهد.

۲- موسسه اعتباری موظف است در صورت عدم پرداخت اوراق گام توسط متعهد مطالبات مذکور را پس از دو ماه به طبقه مشکوک الوصول منتقل نماید. ذخیره گیری مطالبات ناشی از اوراق گام مطابق دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره گیری موسسات اعتباری قابل محاسبه می باشد.

تبصره: تسویه اوراق گام از طریق اعطای تسهیلات جدید مجاز نمی باشد.

ماده ۱۳- در صورتی که متعهد نسبت به تعهدات خود در سررسید اوراق گام عمل نکند مشمول موارد زیر وفق قرارداد می گردد:

۱- پرداخت وجه التزام تاخیر تادیه دین از تاریخ پرداخت وجه اوراق گام توسط موسسه اعتباری عامل ؛

تبصره: وجه التزام تاخیر تادیه دین موضوع این بند برابر است با نرخ سود تسهیلات غیرمشارکتی به علاوه ۸ واحد درصد ؛

۲- ممنوعیت بهره مندی از صدور اوراق گام تا حداقل شش ماه پس از زمان تسویه بدهی اوراق گام نکول شده قبلی ؛

ماده ۱۴- ایجاد هر گونه تعهدات و یا اعطای تسهیلات به متعهد، از زمان پرداخت وجه اوراق گام نکول شده از سوی موسسه اعتباری عامل تا زمان وصول کامل مطالبات، از سوی هر یک از موسسات اعتباری ممنوع است .

ماده ۱۵- بانک مرکزی مکلف است دستورالعمل حسابداری اوراق گام و فرم یکنواخت قرارداد عاملیت و ضمانت اوراق گام فی مابین موسسه اعتباری عامل و متعهد جهت صدور اوراق گام را ظرف یک ماه پس از تصویب این دستورالعمل تهیه و به موسسه اعتباری عامل ابلاغ نماید.

ماده ۱۶- سقف کلی صدور اوراق گام و سقف ضمانت هر موسسه اعتباری عامل توسط بانک مرکزی تعیین می گردد.

ماده ۱۷- موسسه اعتباری عامل موظف است کلیه ضوابط کنترل و مدیریت اوراق گام ابلاغ شده توسط بانک مرکزی را با هدف کنترل و مدیریت در تمام فرآیندهای مرتبط با اوراق گام و افزایش کارایی آن رعایت نماید.

تبصره ۱- موسسه اعتباری عامل در زمان صدور اوراق گام، مشروط به رعایت ضوابط فوق الذکر، از اجرای آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و آیین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط مستثنی می باشد .

تبصره ۲- در صورت انتقال اوراق گام به سرفصل دارایی های بالای خط ترازنامه موسسه اعتباری عامل، رعایت ضوابط و مقررات مربوط به آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان و آیین نامه تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط الزامی می باشد.

ماده ۱۸- موسسه اعتباری عامل می تواند اوراق گام صادره را بنا بر درخواست کتبی متقاضی مبنی بر انصراف از مطالبه کل وجه اوراق گام مشروط بر عدم انتقال به بازار سرمایه ابطال نماید .

تبصره - موسسه اعتباری عامل موظف است عملیات ابطال اوراق را در سامانه گام ثبت نماید.

ماده ۱۹- در صورت عدم ایفای تعهد توسط موسسه اعتباری عامل در قبال دارندگان اوراق گام، مجوز صدور اوراق گام برای موسسه اعتباری عامل تا حداقل یک سال پس از زمان تسویه بدهی اوراق گام نکول شده قبلی تعلیق خواهد شد.